

1 Cor. 5. Act. 13. Rom. 12. Rom. 13. D. Ambros. Act. 8. Joan 4. Num. 20. Num. 21. Durities perturbat animum, benignitas allicit. Abulens.

mentum: nam sic illa populus est perturbatus, ac animo prostratus, ut minime attenderet ad gratiarum debitum persolvendum. Vide de hoc multa, tam in hoc tomo, quam in aliis. Verb. Benignitas.

QUÆSTIO III.

Quare non recipientibus Samaritanis Christum D. ipse statim declinat in alium locum.

Postquam Christus D. dedit Apostolis suæ patientiæ, ac clementiæ magnum & præclarum exemplum, quod ipsi imitarentur, ac sequerentur. Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare; subdit Text. quod abierunt in alium locum: proximum nempe, ac Samaritanorum, in quo benignè Dominus cum suis receptus fuit, non institit Dominus in Samariam, nec potentia usus est, nec multiplicavit preces, sed statim cum summa mansuetudine ad alium locum divertit.

Ad hanc quæstionem rectè respondet Petrus Damianus l. b. 4. Epistol. 9. ad Olderic. Episcop. Ac si non lingua, sed opere loqueretur Dominus, date locum ira. Roman. 12. n. 19. Quæ verba legit Varabius: Ne iram apud vos revocatis: Ad quod multum conducit, mutare locum, ab iracundis discedere, ac divertere, nec verba illis dare, ac respondere: Lego, Christum persæpe abiisse ab oculis hominum, cum maxime furore insaurirent, ac debaccherentur. Magistrum de alta rupi. Cives ejus Nazareth præcipitare voluerunt: Luc. 4. n. 29. & ait; Ipse transiens per medium illorum ibat: Herodes Joannem interfecit, mari transacto terram fugit Christus: Quod cum audisset Jesus, secessit inde: Matth. 14. n. 10. Quæritus ad necem Christus, Abiit trans Jordanem: Joan. 10. n. 39. Mitto plura alia loca, quod D. Magister abiit, hominum furorem longè fugiens, ut absens declinaret: Neque enim vir asprimè sciens opponit se furentibus, sed quæ potest viâ, se subtrahit: Nam ut ait Seneca lib. de Ira, cap. 14. Monebat Pyrrhus, quos gymnico exercebat ludo, ne irascerentur: ira enim perturbat artem.

Mandabat lex, ut homicida perferretur ad urbes gentis Leviticæ: Ait Text. in Urkem, ad quam confugerat, manebitque ibi, donec Sacerdos Magnus, qui oleo sancto unctus est, moriatur. Numer. 35. n. 25. Et cur ille criminatur, ut revertatur in locum pristinum, debet expectare magni Sacerdotis mortem? Deus alto & supremo dictamine omnia disponebat ad pacem, & concordiam in populo suo conservandam, ac retinendam; inde non patitur, ut qui fortuito hominem occiderit, idèd ad suos cives redeat sed post obitum magni Sacerdotis: tempore enim decoquitur ira, ac vindicta meditata, & exiendi furor annis sesequit, & placatur. Ibi Abulens. q. 14. Inierunt sepebat furor, & odium adversarii. Quo sane documento multum Deus insinuat, quantum fugiendam sit à furore, ac ira.

Cùm Isaac apud Abimelech moraretur, suisque bonis, Deo benedicente, multum creveret

15. Difficultas quæstionis; 16. Damian. 17. Rom. 12. Varabl. 18. Luc. 4. Matth. 14. Joan. 10. Seneca. Num. 35. Abulens.

ret, ac augetur, tunc Abimelech multo furore, ac irâ conceptâ contra eum, dixit, Recede de nobis, quia potentior nobis est. Tunc Isaac, nullo verbo, dato, absque ulla responsione, ille discedens, ut venires ad torrentem Gerara, habitaretque ibi. Genes. 26. num. 17. Valde mirum, quod tam citò, & indilatè recedat Isaac, si ipse ut rex fatetur potentior eo factus est, cur non tenuit, ac restitit Isaac, dicens, da mihi recessus mei causas; Nullas molitus sum infidias cum hostibus tuis, nulla mihi cum eis communicatio; modestè cum tuis semper me gessi, cur ergo ab hac civitate discedam, cùm in

ea habeam; constitutam meam familiam, cum ergo me cum tam ampla domo peregrinari vis? Nil tale respondit, sed invido, ac irato regi obtemperat. Ira æstuanti non est respondendum; sed ab eo citò recedendum. D. Cn. y. De Chra. soft. ubi ait: Id quod discipulis suis omnibus soft. Christus adveniens præcepit dicens: Matth. 10. Quando vos persequerentur, fugite in alium locum: Hoc ille jam operibus declarabat: sic & David Saulis magnam invidiam reprimat, secedens, & subduces se; & illius refrigerabat calorem, eodem sanè modo, & justus ille Apostolicum illud implebat; date locum ira.

Gen. 26. Irato non contradicendum, sed recedendum ab eo.

CAPUT X.

1. POST hæc autem designavit Dominus, & alios septuaginta duos; & misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem, & locum quod erat ipse venturus. 2. Et dicebat illi: Messis quidem multa, operarij autem pauci: Rogate ergo Dominum Messis, ut mittat operarios in messem suam. 3. Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. 4. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis. 5. In quamcunque domum intraveritis primum dicite. Pax huic domui. 6. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. 7. In eadem domo manere edentes, & bibentes quæ apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. 8. Et in quacunque civitate intraveritis, & susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis; 9. Et curate infirmos qui in illa sunt, & dicite illis: Appropinquavit in eos Regnum Dei. 10. In quamcunque autem civitatem intraveritis, & non susceperint vos exeuntes in plateas ejus dicite. 11. Etiam pulverem, qui adhæsit nobis de civitate vestra extergimus in vos. Tamen hoc sciote, quia appropinquavit regnum Dei. 12. Dico vobis quia Sodomis in die illa remissus erit, quàm illi civitati. 13. Væ tibi Corozaim, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Sydone factæ fuisset virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere sedentes pœniterent. 14. Verumtamen Tyro, & Sydoni remissus erit in judicio, quàm vobis. 15. Et tu Capharnaum usque ad cælum exaltata, usque ad infernum demergeris. 16. Qui vos audit, me audit & qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum, qui misit me. 17. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes: Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. 18. Et ait illis: Videbam Saranam sicut fulgur de cælo cadentem. 19. ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici & nihil vobis nocebit. 20. Verumtamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subjiciuntur, gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in cælis. 21. In ipsa hora exultavit in Spiritu S. & dixit: Confiteor tibi Pater, Domine cæli, & terræ, quod abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Etiam Pater, quoniam sic placuit ante te. 22. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Et nemo scit quis sit filius, nisi Pater: & quis sit Pater, nisi filius, & cui voluerit filius revelare. 23. Et conversus ad discipulos suos, dixit Beati oculi qui vident quæ vos videtis, & non viderunt: & audire, quæ auditis, & non audierunt. 24. Et ecce quidam legis peritus surrexit, tentans illum, & dicens Magister quid faciendo vitam æternam possidebo? 25. At ille dixit ad eum: in lege quid scriptum est; quomodo legis? 26. Ille respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente, & proximum tuum sicut te ipsum. 27. Dixit illi: rectè respondisti. Hoc est meus proximus? 28. Suspiciens autem Jesus dixit: Homo quidam descendebat Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum: & plagis impositis abierunt semivivò relicto. 29. Accidit autem, ut Sacerdos quidam

18. Sylveira in Evang. Tom. VI.

dam descenderet eadem via : & viso illo praterivit. 32. Similiter, & Levitica, cum esset secus locum, & videret eum, petransiit 33. Samaritanus autem quidam, iter faciens, venit secus eum, & videns eum, misericordia motus est. 34. Et appropians alligavit vulnera eius, infundens oleum, & vinum : & imponens illum in iumentum suum, duxit in stabulum, & curam ejus egit. 35. Et altera die protulit duos denarios & dedit stabulario, & ait: Curam illius habe, & quodcumque superogaveris, ego cum rediero reddam tibi. 36. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? 37. At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Jesus: Vade, & tu fac similiter. 38. Factum est autem dum irent: & ipse intravit in quoddam castellum: & mulier quaedam Martha nomine, excepit illum in domum suam. 39. Et haec erat soror nomine Maria, quae etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. 40. Martha autem saegebatur circa frequens ministerium, quae stetit, & ait: Domine non est tibi cura, quod soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi, ut me adjuvet. 41. Et respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima. 41. Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea.

ARGUMENTUM cum Remissionibus.

Primo, Vers. 1. Christus D. praeter duodecim Apostolos eligit septuaginta duos discipulos, quibus dat mandata, & evangelizandi assignat modum. De eo de quo tractavi tom. 3. cap. 18. & hic etiam dicam aliqua.

Secundo, Vers. 17. Illis revertentibus, mira quae gesserunt narrantibus cum gaudio objicit Christus Saraham sicut fulgur de caelo cadentem; quod explicavi tom. 3. cap. 19.

Tertio, Vers. 25. Doctori legis, viam ad salutem assignat legem dilectionis Dei, & proximi, & proposita parabola de incidente in latrones, docet quis sit proximus: quod expendi tom. 3. c. 21.

Quarto, Vers. 38. Sortem Mariae praefert forori Marthae, indeque de Assumptione Virginis Mariae agitur de quo disserui, tom. 3. c. 16. & hic etiam dicam.

Designantur septuaginta duo.

Quare Dominus discipulos suos misit binos?

At Noster Evangelista in praesenti, num. 1. Quod designavit Dominus septuaginta alios, & misit eos binos: Nullus se offert ad officium, vel discipulatum, sed omnes Christus

D. alto suo consilio eligit, ac designat, quod est admirabilis; ac rarae virtutis, desumpto exemplo a supremo capite, ac principe nostro Christo Jesu, qui supremam sessionis cathedram non sibi assumit nisi Pater jubeat. Psalm. 109. num. 1. Dixit Dominus Domino meo, Pal. 109. sede a dextris meis. Pater dicit filio, ut sedeat ad dexteram ejus, imo, & Christus supremum pontificatus apicem non obit, priusquam Pater intercepto juramento adigat, num. 4. Juravit Dominus & non pœnitebit eum: Tu es Sacerdos in aeternum; Quod praecelare, notavit Justinian. ferm. de Eucharistia, ubi ait: Si Christus Dominus, cum esset Sanctus, innocens, segregatus a peccatoribus, minime Pontificem semetipsum instituit, quid nolentes, in hac causa agere debent.

Ad quaestionem Misit binos: Caietanus ait: Mutuum testimonium, mutuum morum custodiam, mutuam consolationem constituit Jesus in discipulis peregrinantibus: Non unum solum mittit; sed binos, ut alter alterius testis esset de vita recte, ac sancte acta: Mutuum testimonium, mutuam morum custodiam: Malam suspicionem dat homo de se, si solus ambulare vult, & secum non admittit socium, ut suae vitae, ac actionum testem habeat: Venerunt duo Angeli Sodomam Vespere: Gen. 19. num. 1. Nonne unus ad perditionem civitatem, sententiamque mortis ferendam adversus impios sufficiebat: Nemo ignorare potest: recte tamen duo veniunt. Dabat Deus in exordio mundi formam optimam, ac bonae administrationis, quod minister nunquam solus, sed semper associatus mittatur, ut suae administrationis habeat testes, & inspectores, inde mittuntur duo Angeli Sodomam, ut sibi invicem essent testes in officio peragendo, ut notat Joannes Climacus.

Secundo: Misit illos binos D. Magister ostendit quantum prodest societas hominum laudata, & quantum a bono laborum socio venerit solatiu, quod notat Chrysologus: Nam cum Noëmus ingrederetur in arcam cum familia sua: inclusit eum de foris Deus: Gen. 7. n. 17. quo se socium ostendit in illa tempestate, siquidem deferrebat claves, ut aperiret, quando occasionis opportunitas exigeret, Sic ait Chrysologus ferm. 147. Ut societatis amor timorem servitutis auferret, & servaretur amore communi, quod fuerat communi

D. alto suo consilio eligit, ac designat, quod est admirabilis; ac rarae virtutis, desumpto exemplo a supremo capite, ac principe nostro Christo Jesu, qui supremam sessionis cathedram non sibi assumit nisi Pater jubeat. Psalm. 109. num. 1. Dixit Dominus Domino meo, Pal. 109. sede a dextris meis. Pater dicit filio, ut sedeat ad dexteram ejus, imo, & Christus supremum pontificatus apicem non obit, priusquam Pater intercepto juramento adigat, num. 4. Juravit Dominus & non pœnitebit eum: Tu es Sacerdos in aeternum; Quod praecelare, notavit Justinian. ferm. de Eucharistia, ubi ait: Si Christus Dominus, cum esset Sanctus, innocens, segregatus a peccatoribus, minime Pontificem semetipsum instituit, quid nolentes, in hac causa agere debent.

Iosue muni labore salvatum: In hujus rei typum Iosue cum pervenisset ad terram promissionis: Misit duos viros exploratores in Abscondito: Iosue 2. n. 5. si mittebat in abscondito, cur non unum virum tantum induxerit, & sagacem militem? facilius unus vir incedit, ac ingreditur in abscondito, quam duo, qui sui majorem suspicionem faciunt ac majorem tumorem excitant. In hoc Iosue imaginem gessit Jesu Christi Filij Dei, qui ut in praesenti, in sui binos discipulos suos ante faciem suam in omnem civitatem, & locum quo ipse erat venturus. Abulensis ibid. quaest. 7. Unus non perfecte judicatur neque deliberat, quia consilia ejus timida, & incomposita sunt; cum vero duo sunt melius deliberant & de agendis judicant: Ecclesiastes 4. num. 9. melius est esse simul duos, quam unum; habet enim emolumentum societatis suae.

Duo mutuo se fovendi adjuvant, ac deliberant. Abulens. Eccles. 4. Chrysol. Ex defectu bonae societatis multa mala. D. Ambros. Matth. 26. Marc. 14.

A bono comitatu multa morum praesidia; Inde D. Magister, mittit binos, teste Chrysologo, ferm. 17. & ait: Ne destituta singularitas, aut negaret, ut Petrus, aut fugeret ut Joannes: Petrus negat, quia in comitatu militum solus erat, ille adolescens in horto, quisquis esset, fugit, quia solus. Hinc populum Israeliticum bello captum, non deserunt Jeremiah, Zacharias, & alij Vates, quamvis forte libertate donarentur, & sponte sua peregrinari eligunt boni viri: & cur id? Docet D. Ambrosius l. 2. de Caino cap. 10. Ne plebs reliqua sanctorum virorum destituta praesidio, consilioque viduata, graviores subiret ruinas: scilicet mores perderet, fidem laederet, quae nulla major hominum calamitas dari potest.

A bono comitatu multa morum praesidia; Inde D. Magister, mittit binos, teste Chrysologo, ferm. 17. & ait: Ne destituta singularitas, aut negaret, ut Petrus, aut fugeret ut Joannes: Petrus negat, quia in comitatu militum solus erat, ille adolescens in horto, quisquis esset, fugit, quia solus. Hinc populum Israeliticum bello captum, non deserunt Jeremiah, Zacharias, & alij Vates, quamvis forte libertate donarentur, & sponte sua peregrinari eligunt boni viri: & cur id? Docet D. Ambrosius l. 2. de Caino cap. 10. Ne plebs reliqua sanctorum virorum destituta praesidio, consilioque viduata, graviores subiret ruinas: scilicet mores perderet, fidem laederet, quae nulla major hominum calamitas dari potest.

QUESTIO II.

Quare Dominus non solum mittit suos ad civitatem, & locum, sed super declarat ad quam ipse venturus est?

At noster Evangelista, quod misit Christus suos discipulos, In omnem civitatem & locum, quo erat ipse venturus: Bonus, & praecelatus princeps, qui si laborem aliis imperat, ne suam a labore manum subtrahat: Gen. 2. num. 8. dicitur: Plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis: Plantare, operationem denotat, & innuit: Omnia alia verbo uno creavit Deus: Dixit Deus, fiat lux, fiant luminaria magna. At verò cum ad creandum paradisum accedit, manus tanquam ad opus admovens, ut illum plantet, ac constituat; Paradisus destinabatur a Deo, ut in illo homo collocaretur. In quo posuit hominem, ut operaretur, & custodiret illum: Ibidem num. 15. Inde dicitur, quod Deus plantaverat paradisum, si homini praecipiebat operationem, prius ipse manibus exequeretur. Philo lib. 1. Allegor. ait: Nunquam Deus operari desinit, illudque multo magis, quod ipse aliis etiam rebus operandi author est. Sapientiae 7. num. 26. dicitur de Deo: speculum majestatis: Graecus habet: speculum operationis: Cum ipse

sit speculum, splendor, lux, ac idea totius majestatis, principatus, ac dominationis, est etiam & operationis, quia majestati, ac principatu annexa est operatio, in his quae ordinat ac disponit.

Secundo: In omnem civitatem, & locum, quo erat ipse venturus, Monet Christus D. se post discipulos suos vestigio abiturum esse, ut inde caute se habeant, ne obdormiscant in ejus mandatis adimplendis, ac exequendis Caietan. Sciens enim discipuli, quod subsequeretur magister, cogebantur omni cura inuncta exequi: Suum bene officium faciunt ministri, si super eos oculi principis invigilant cui reddituri sunt rationem. Constituit Deus suam sedem ac aedem in medio populi, quam tabernaculum testimonij appellavit, Exod. 27. num. 21. & cur non alio nomine insignitur? Cur non dicitur tabernaculum Divinum, seu Divinae majestatis, seu responsionis divinae? nam in eo Deus dabat responsa; sed dicitur tabernaculum testimonij? ut inde sciret Israeliticus populus, quod in medio sui suarum rerum testem habebat Deum, ut inde viam introeret, recte & pie agendi. Philo ad lib. Tertul. ait. Solet Moyses vocare tabernaculum testimonij, sive quod Deus virtutis testis est, sive quod virtus confirmat animos, & in veritatem quasi pro tribunali revelans.

Ait Jobus, quod perlapse a somno, ac lecto excussus fuit causa Urbis obeundae, ac vigilandae: Quando procedebam ad portam civitatis: cap. 29. num. 7. Quo vero tempore, quaeve hora Jobus id faceret, Textus Graecus exprimit: Quando antelucanus procedebam: Et ad quem locum antelucanus princeps procedebat? Ad portas, nempe, civitatis, in quibus jura dicebantur, ut declarat Moyses, Deuter. 16. num. 18. Judices & magistros constituit in omnibus portis eius: Scilicet civitatis: Quamvis Jobus, vir justus, ac sanctus, ita ut non esset ei similis in universa terra, judices bonos, ac rectos constitueret in portis civitatis, ut causas deciderent, lites solverent; tamen ex loci vigilia antelucana contendebat, ut ipse ait: Quando procedebam antelucanus: Praetoribus subito aderat, ne qui ibet reus, vel gratia elaboraretur vel innocens odio premeretur; Ut ait Seneca Epist. 11. magna peccatorum pars tollitur, si testis adsit.

Scribit Paulus ad suum discipulum Timotheum, ut recte se habeat in suo munere Epistol. 1. cap. 6. num. 13. Praecipio tibi, coram Domino, ut serves mandatum sine macula, irreprehensibile usque ad adventum Domini nostri: Timotheus vir probus, & justus erat, satis erat proponere ei legem Domini, ac illius praecipium, ut in suo munere, recte se haberet; sicut Joannes de charitate dicebat suis discipulis, & inde satis est ut fiat, probato viro, sat est voluntas Dei proposita, ut probat exemplum Heli; lib. Reg. 3. num. 18. etiam in re valde adversa. Ad quid ergo Apostolus proponit Timotheo adventum Domini? D. Athanasius ait: ad Domini usque adventum dixit, ut magis eum excites: Maxime debet movere, ac excitare Pontificem, ac principem, quod de ovibus sibi commissis, ac de rebus a se peractis sit rationem redditurus; non enim qui clavum tenet, ita regat, ac si omnia manibus suis